ތާރީޚް: 15 ޖުލައި 2015
006-2015 | PP | TM-CFIP
ދެކޭގޮތުގެ ކަރުދާސް
ދިވެހި ރާއްޖޭގައި މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާގުޅިގެން ކުރާ ހަރަދުތައް ހިންގުމުގެ
އޮނިގަނޑު: އަލިއަޅުވާލަން ޖެހޭ މައްސަލަތައް
ތަޢާރުފު
މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކަކީ ދުނިޔެއަށް މިހާރު ކުރިމަތިވެފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ބޮޑު އެއް މައްސަލައެވެ. މި މައްސަލައިގެ
ނުރައްކާތެރިކަން ބަލައިގަނެ، ބައިނަލްއަގުވާމީ މުޖުތަމައު އިން ވަނީ މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކުން ކުރިމަތިވާ ނޭދެވޭ އަސަރުތަކުން
ރައްކާތެރިވުމަށް، 2020 ވަނަ އަހަރާއި އަހަރަކު 100 ބިލިއަން ޑޮލަރު ހަރަދު ކުރަން ނިންމާފައިއެވެ.1 މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކުން
ކުރާ ނޭދެވޭ އަސަރުތަކުން ރައްކާތެރިވުމުގެ ހަރަކާތުގެ އެންމެ ކުރީ ސަފުގައި ހިމެނޭ ދިވެހިރާއްޖެ އަކީ އެ ބަދަލުތަކުގެ ސަބަބުން އެންމެ
ބޮޑު ގެއްލުމެއް ލިބޭނެ އެއް ގައުމެވެ. ކަ ނޑުގެ ލޮނުގަ ނޑަށްވުރެ އެންމެ 1.5 މީޓަރު އުހުގައި އޮންނަ ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ކަ ނޑުގެ ލޮނުގަ ނޑު
އުފުލުމާއި، ރަށްގިރުންފަދަ ކަންކަމަށް ހާއްސަކޮށް ނާޒުކު ގައުމެކެވެ. ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވަނީ މިކަންކަމުގެ ނޭދެވޭ
އަސަރުތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށްޓަކާ، ބައިނަލްއަގުވާމީ އެކިފަރާތްތަކުން، އެހީ އާއި ލޯނުގެ ގޮތުގައި ވަރަށް ގިނަ އަދަދަކަށް ފައިސާ ލިބިފައިއެވެ.
2011 އާއި 2013 އާއި ދެމެދު ދިވެހިރާއްޖެއިން ވަނީ މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކުގެ ނޭދެވޭ އަސަރުތަށް ކުޑަކުރުމާއި ތައްޔާރުވުމުގެ އެކި
ކަންކަމަށް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން 2.87 މިލިއަން ޑޮލަރު ހަރަދުކޮށްފައިއެވެ.2 އަދި 2011 އިން 2017 އާއި ދެމެދު މިފަދަ އެހެނިހެން ހަރަކާތްތަކަށް
ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ލިބޭ އެހީ އާއި ލޯނުތަކުގެ ޒަރިއްޔާއިން 168.17 މިލިއަން ޑޮލަރު އިތުރަށް ހަރަދުކުރުމަށް ވަނީ ކަ ނޑައަޅާފައިއެވެ.3
މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކުގެ ނޭދެވޭ އަސަރުތަށް ކުޑަކުރުމާއި އެކަމަށް ތައްޔާރުވުމަށް މިހާ ގިނަ އަދަދެއްގެ ފައިސާ ހަރަދުކުރަން
ކަ ނޑައެޅިފައިވީހިނދު، އެ ފައިސާއަކީ އޭގެ އަސްލު ބޭނުމަށް ހަރަދުކުރެވޭ ފައިސާ ކަން ޔަގީން ކުރުމުގެ ގޮތުން، މި ހަރަދުތައް ހިންގުމުގެ
އޮނިގަ ނޑު އޮތީ އެންމެ ރަނގަޅަށް ކަމާއިމެދު ސުވާލު އުފެދެއެވެ. ކޮރަޕްޝަންގެ އަމަލުތަކުން ރައްކާތެރިވެ މިފައިސާ ހަރަދު ކުރެވޭ ގޮތް
1 ކްލައިމެޓް ސަމިޓް ޕްލެޖަސް، ސިފަލް ސްކޮޓްލެންޑް >http://cifalscotland.org/index.php/headlines/274-climate-summit-pledges>.
2 އެސެސްމެންޓް އޮފް ކްލައިމެޓް ފައިނޭންސް ގަވަނަންސް އިން ދަ މޯލްޑިވްސް،2013، ޓްރާންސްޕޭރަންސީ މޯލްޑިވްސް
2 3 ބައްލަވާލައްވާ
ދެކޭގޮތުގެ ކަރުދާސް | ދިވެހިރާއްޖޭގައި މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާގުޅިގެން ކުރާ ހަރަދުތައް ހިންގުމުގެ އޮނިގަ ނޑު: އަލިއަޅުވާލަންޖެހޭ މައްސަލަތައް www.transparency.mv

ބެލޭނެ ރަނގަޅު ނިޒާމުތަކެއް ގާއިމުކުރެވިފައި ވޭހެއްޔެވެ؟ އެފައިސާ ހަރަދު ކުރާގޮތް ނިންމަނީ ގިނަ ބައެއްގެ ބައިވެރިވުމާއިއެކު، ހާމަކަން ބޮޑު
ގޮތަކަށް ހެއްޔެވެ؟ މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ހިންގޭ މަޝްރޫއުތައް ހިންގަނީ އެކަމަށް އެންމެ ބޭނުންވާ ދާއިރާތަކަށްތޯބަލާ، އެފަދަ
މަޝްރޫތައް ހިންގުމަށް ސަރުކާރުން ހުއްދަ ދެނީ ކިހިނެއްހެއްޔެވެ؟ ޓްރާންސްޕޭރެންސީ މޯލްޑިވްސްގެ ކްލައިމެޓް ފައިނޭންސް އިންޓެގްރިޓީ
ޕްރޮގްރާމް ގެ އުއްމީދަކީ، އެ ޕްރޮގްރާމް މެދުވެރިކޮށް، ހާމަކަމާއި، ޖަވާބުދާރީ ކުރުވުމާއި، ނަޒާހާތްތެރިކަން އަދި ބައިވެރިވުން ފުޅާ ކުރުމާ ބެހޭ
މިފަދަ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ހޯދުމުވެ. އެއީ އެ ޕްރޮގްރާމް ގެ ތެރެއިން އެކަންކަމަށް ގޮވާލާ، ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކޮށް، އަދި ކަމާ ގުޅުން
ހުރި މަޝްވަރާތަކުގައި އާއްމުންގެ ބައިވެރިވުން ބޮޑުކޮށްގެންނެވެ.
1. މޫސުމާށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ރާއްޖޭގައި ކުރެވޭ ހަރަދުތައް ހިންގުމުގެ އޮނިގަ ނޑު: މިހާރުގެ ހާލަތު
2013 ވަނަ އަހަރު ޓްރާންސްޕޭރެންސީ މޯލްޑިވްސް އިން ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވާ، މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ރާއްޖޭގައި ކުރެވޭ
ހަރަދުތައް ހިންގުމުގެ އޮނިގަ ނޑާބެހޭ ދިރާސާ (ކްލައިމެޓް ފައިނޭންސް ގަވަރނެންސް އެސެސްމެންޓް) އިން މިކަމުގައި ހުރި މައްސަލަތަކަށް
އަލި އަޅުވާލެވިފައިވެއެވެ. މީގެ ތެރެއިން އެއް މައްސަލައަކީ، މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ހިންގޭ މަޝްރޫއު ތަކާ ބެހޭ މައުލޫމާތު
އެއްތާކަށް އެއްކުރެވި، ފަސޭހައިން ލިބޭނެ ގޮތެއް ނެތުމެވެ. މަޝްރޫތައް ހިންގެނީ ކޮން ތަނެއްގައި، ކޮން ބޭނުމަކަށް އަދި ކޮން ފަރާތަކުން
4
ފައިސާދީގެންކަން އިނގޭނެ މައި ޑޭޓާބޭސް އެއްއެކުލަވާލެވިފައި އެއް ނުވެއެވެ. މިގޮތަށް މި މައުލޫމާތު ލިބެން ނެތުމުގެ ސަބަބުން މޫސުމަށް
އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ކުރާ ހަރަދުތައް ކުރަނީ އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައިތޯ ބަލާ މޮނިޓަރ ކުރުމަށް މަދަނީ މުޖުތަމައުއަށާއި އާއްމުންނަށް
އުނދަގޫވެއެވެ. 2014 ވަނަ އަހަރު މައުލޫމާތު ހޯދާ ލިބިގަތުމާބެހޭ ގާނޫނު ފާސްވެފައި ވީނަމަވެސް، ކަމާ ގުޅުން ހުރި އިދާރާތަކުން އަމިއްލަ
އިސްނެގުމަށް މިފަދަ މައުލޫމާތު އާއްމު ނުކުރުމުގެ ސަބަބުންނާއި، އެފަރާތްތަކުން މައުލޫމާތު ހޯދުމުގައި ހުރި އިދާރީ ގޮންޖެހުންތަކުގެ ސަބަބުން
މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ހިންގޭ މަޝްރޫއު ތަކާ ބެހޭ މައުލޫމާތު ލިބިގަތުމުގައި އަދިވެސް ދަތިތަކެއް އެބަ ހުއްޓެވެ. އަދި މީގެ
ސަބަބުން ރައްޔިތުންނަށް މިކަމުގައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ފާރަވެރިވުމަށް ވަނީ ހުރަސް އެޅިފައިއެވެ.
މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ރާއްޖޭގައި ކުރެވޭ ހަރަދުތައް ހިންގުމުގެ އޮނިގަ ނޑާއިމެދު ދެން އޮތް އެންމެ ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމަކީ ކަންކަން
ނިންމުމުގައި ހާމަކަން ކުޑަވުމެވެ. މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ރާއްޖެއަށް ލިބޭ އެހީ އާއި އެހެނިހެން ފައިސާ ހަރަދު ކުރުމާ ބެހޭ
ނިންމުންތައް ނިންމަނީ ރައީސް ޔާމީން އެކުލަވާލައްވާފައިވާ އިކޮނޮމިކް އެންޑް ޔޫތް ކައުންސިލް (އީވައިސީ) ފަދަ ސަރުކާރުގެ މަތީ ގުނަވަންތަކުން
ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، މިފަދަ ނިންމުންތައް ނިންމަނީ ކިހިނެއް ކަމާއި މެދު، އަދި އެ ނިންމުންތަކަކީ މިހާރު އަމަލުކުރެވެމުންދާ މޫސުމާ ބެހޭ
ސިޔާސަތުތަކާ އެއްގޮތްވާ ނިންމުންތަކެއްތޯއާއި މެދު އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް ލިބޭކަށް ނުހުރެއެވެ. މީގެ އިތުރުން މޫސުމަށް އަންނަބަދަލުތަކާ
ބެހޭގޮތުން ލަފާ ދިނުމަށްޓަކާ އެކި ފަންޑު ތަކުގެ ދަށުން އެކި އިދާރާތައް)މިސާލަކަށް ސްކޭލިންގ އަޕް އޮފް ރިނިއުއަބަލް އެނަރޖީ ޕްރޮގްރާމް
- އެސްއާރއީޕީ - ގެ ފަންނީ އަދި ހިންގާ ކޮމިޓީ(އެކުލަވާލެވިފައި ވީނަމަވެސް، އެ އިދާރާތަކުގެ ދައުރާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާބެހޭ މައުލޫމާތު،
ތުންތުން މަތިން އިވޭ ވާހަކަތަކާއި، މީޑިއާ ގެ ޒަރިއްޔާއިން ފިޔަވާ ލިބޭކަށް ނުހުރެއެވެ. މިފަދަ މައުލޫމާތުތައް އާއްމުކުރުމަކީ ހާމަކަމާއި،
އާއްމުންގެ އިތުބާރު ބޮޑުވެ، އެފަދަ ނިންމުންތައް ނިންމުމުގައި މަސްލަހަތު ފުށުއެރުންފަދަ ކަންކަން ނުހިމެނޭކަން ކަށަވަރުވެގެން ދާނެ ކަމެކެވެ.
މީގެއިތުރުން، މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ހިންގޭ މަޝްރޫއުތައް ހިންގަނީ ކޮން ރަށްތަކެއްގައިކަން ކަ ނޑައެޅުމަށް އޮންނަ
ޝަރުތުތަކާބެހޭ މައުލޫމާތުވެސް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ލިބޭކަށް ނުހުރެއެވެ. މިފަދަ މައުލޫމާތު ލިބެން ނެތުމަކީ، ސިޔާސީ އަދި އެހެނިހެންވެސް
އަމިއްލަ ބޭނުންތަށް، ގައުމީ މަސްލަހަތާއި، އެންމެ ނާޒުކު ރަށްތަކުގެ މަސްލަހަތަށްވުރެ އިސްކޮށް، ނަހަމަ ގޮތުގައި އެކަންކަން ހިންގުމަށް
ފުރުސަތު ހުޅުވިގެން ހިނގައިދާނެ ކަމެކެވެ.
މީގެ އިތުރުން، މޫސުމަށް އަންނަބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ކުރާހަރަދުތަކަށް ފައިސާ ހޯދާ ވިލަރެސް ކުރުމަށް އެކުލަވާލެވިފައިވާ ޓްރަސްޓް ފަންޑުތަކުގައި
ހާމަކަންކުޑަވެ، އަދި ސާފު މައުލޫމާތު ލިބެން ނުތުމަކީ، ރަނގަޅުކުރަން ޖެހޭ ކަމެއްގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަމެކެވެ. މިފަދަ އެއް ޓްރަސްޓް
ފަންޑަކީ، ރާއްޖެއަށް މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ލިބޭ ފައިސާ އެންމެ ފުރަތަމަ ވަންނަ މައި ފަންޑުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަށް،
2013 ވަނަ އަހަރު ގާއިމުކުރެވިފައިވާ މޯލްޑިވްސް ގްރީން ކްލައިމެޓް ފަންޑް (ޖީސީއެފް) އެވެ. މި ފަންޑު ފަރުމާ ކުރެވިފައިވަނީ މޫސުމަށް
އަންނަބަދަލުތަކާއި، ތިމާވެއްޓާގުޅޭ އެކި ދާއިރާތަކަށް - މިސާލަކަން އިޔާތަކުރެވެނިވި ހަކަތަ، ކުނި ނައްތާލުން އަދި ބައިއޯ ޑައިވަރސިޓީ -
ފައިސާ ހޯދުމެވެ. އެހެން ކަމުން، ކޮރަޕްޝަން އާއި ނަހަމަ ގޮތުގައި ފައިސާ ބެނުން ކުރުން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ޖީސީއެފް އަކީ އިތުބާރު ބޮޑު އަދި
5
ނަޒާހަތްތެރިކަމާބެހޭ އެކަށީގެންވާ އޮނިގަ ނޑެއް އޮންނަ ފަންޑަކަން ވުމަކީ ކޮންމެހެން މުހިއްމު ކަމެކެވެ. ވީމާ ޖީސީއެފް ހިންގުމުގެ އޮނިގަ ނޑުގެ
ހާމަކަން ބޮޑުކޮށް ޖަވާބުދާރީ ކުރެވޭނެ މަގުތައް ހޯދުމަށްޓަކާ، އެ ފަންޑާ ބެހޭ މުހިއްމު މައުލޫމާތުތަށް - މިސާލަކަން ފަންޑުގެ މެނޭޖިންގް ބޯޑުގެ
މައުލޫމާތު، ހިންގާ ހަރަކާތްތައް އަދި މިހާރު ފައިސާ ހުރި އަދަދު - އާއްމުކޮށް ލިބެން ހުރުމަކީ ކޮންމެހެން ބޭނުން ކަމެކެވެ.
2 4 ބައްލަވާލައްވާ
5 މޯލްޑިވްސް ޓްރާންސްޕޭރަންސީ 2013(ޑިސެމްބަރ)15 ،ފަންޑް ކްލައިމެޓް ގްރީން މޯލްޑިވްސް އޮން ބްރީފް ޕޮލިސީ
ދެކޭގޮތުގެ ކަރުދާސް | ދިވެހިރާއްޖޭގައި މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާގުޅިގެން ކުރާ ހަރަދުތައް ހިންގުމުގެ އޮނިގަ ނޑު: އަލިއަޅުވާލަންޖެހޭ މައްސަލަތައް www.transparency.mv

2. މަދަނީ މުޖުތަމައުގެ ދައުރު
މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ހަރަދުތަށް ކުރެވޭ ގޮތް ބެލުމާއި އެކަމާ ގުޅިގެން ހިންގޭ މަޝްރޫއުތަކުން ކުރާ ފައިދާ
ވަޒަންކުރުމުގައި މަދަނީ މުޖުތަމައުއަށް ވަރަށް މުހިންމު ދައުރެއް އަދާ ކުރެވޭނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން މުޖުތަމައުތެރޭގައި، އާއްމުންނާ ގުޅިގެން
މަސައްކަތްކުރާ ޖަމިއްޔާތަކަށް މައުލޫމާތު ބަދަލު ކުރުމާއި، ރައްޔިތުންގެ އަޑު އިއްވައިދިނުމުގެ މަސައްކަތްވެސް ކުރެވޭނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް
ދިވެހިރާއްޖޭގައި، ހާއްސަކޮށް މާލެއާއި ދުރު ހިސާބުތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ މިފަދަ ޖަމުއިއްޔާތަކަށް، މޫސުމާބެހޭ ސިޔާސަތުތަކަށް ނުފޫޒު
6
ފޯރުވުމަށް އޮތް ޖާގަ، ފުރުސަތު އަދި ގާބިލުކަން އެންމެ އެކަށީގެންވާ މިންވަރުގައި ލިބިދީފައިއެއް ނުވެއެވެ. އަދި އެ ޖަމުއިއްޔާތަކަން، މިހާރު
ކުރިއަށްދާ ސިޔާސަތު ތަކާއި މަޝްރޫއުތަކާ ބެހޭ މައުލޫމާތުވެސް އެންމެ އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ލިބިފައިއެއް ނުވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް
މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކަށް އެންމެ ނާޒުކު މުޖުތަމައުތަކާ ގާތުން، އެފަރާތްތަކުގެ ހައްގުގާ މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ބައެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން،
މިފަދަ ޖަމުއިއްޔާތަކަށް ރައްޔިތުންގެ އަޑު އުފުލާ، އެމީހުންގެ ކަންބޮޑުވުންތަކާއި ހިޔާލުތައް މޫސުމާ ބެހޭ ސިޔާސަތުތަކުގާ ހިމެނުމަށް ފުރުސަތު
ދިނުމަކީ ނުހަނު މުހިންމު ކަމެކެވެ. މިކަން ހާސިލު ކުރުމަށްޓަކާ މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅޭ ދާއިރާތަކުގައި، މުޖުތަމައު އަދި ގައުމީ
ފެންވަރުގާ މަސައްކަތްކުރާ މަދަނީ ޖަމުއިއްޔާތަކުން އެކި ކަންތައް ކުރެވިދާނެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ހޭލުންތެރިކަން އިތުރު ކުރުމާއި، ސިޔާސަތުތައް
ކަނޑައެޅުމުގައި މުޖުތަމައުގެ ބައިވެރިވުމް ބޮޑުކުރުމަށް ބާރު އަޅާ، އެކަމަށް މަގުފަހި ކޮށްދިނުން ހިމެނެއެވެ.
އިސްވެ ދެންނެވުނު ދިރާސާ (ކްލައިމެޓް ފައިނޭންސް ގަވަރނެންސް އެސެސްމެންޓް) އިން އިތުރަށް ފާހަގަ ކުރެވިފައިވާ ގޮތުގައި މުޅި
ރާއްޖޭގައިވެސް މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ހިންގޭ މަޝްރޫއުތައް ތަންފީޒުކުރުމުގައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް މުޖުތަމައުތަކާ
މަޝްވަރާއެއް ނުކުރެއެވެ.7 މިފަދަ މަޝްވަރާތައް ބޭއްވުމަކީ ވަރަށް ގިނަފަހަރު މަޝްރޫއު ތަކަށް ފައިސާދޭ ފަރާތްތަކުން ޝަރުތު ކުރާ
ކަމެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް މިފަދަ މަޝްވަރާތަކާ ބެހޭ މައުލޫމާތު އެއްމެ ރަނގަޅަށް ފޯރުކޮށް ނުދެވުމާއި، އެކަމުގެ މުހިންމުކަން އާއްމުންނަށް
އެންމެ ރަނގަޅަށް އެނގިފައިނުވުމުގެ ސަބަބުން މަޝްވަރާތަކުގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ އަދަދު ވަރަށް މަދުވެ، އެންމެ ފުރިހަމަގޮތުގައި
މަޝްވަރާތަކުގެ މަގުސަދު ހާސިލެއްނުވެއެވެ.8 މީގެ އިތުރުން ފައިސާދޭ ފަރާތްތަކުން ބައެއްފަހަރު ދިވެހި ތަޖުރިބާކާރުން ބޭނުންކުރުމަށް
ހުރަސް އެޅޭގޮތަށް ޝަރުތުތައް ކަ ނޑައަޅާފައިހުރުމުގެ ސަބަބުން އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި މަޝްރޫއުތައް ތަންފީޒުވެގެން ނުދާކަން ފާހަގަ
ކުރެވިފައިވެއެވެ.9 ކާމިޔާބުކަމާއި އެކު މަޝްރޫއުތައް ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކާ، އެ މަޝްރޫއުއެއް ހިންގޭ މުޖުތަމައުއަށް އެމަޝްރޫ އަކީ އެބައެއްގެ
އަމިއްލަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވެންޖެހެއެވެ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކުގެ ނޭދެވޭ އަސަރުތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް
އެފަރާތްތަކުގެ ގާބިލުކަން އިތުރު ކުރަންޖެހެއެވެ.
3. ހުށައެޅުންތައް
3.1 ސަރުކާރައް އަދި ފާރަވެރިވާ އިދާރާތަކަށް
މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ހަރަދުތައް ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވާ ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ އިދާރާއަކުންވެސް، ކަންކަން ނިންމުމުގައި
ވީހާވެސް ހާމަކަންބޮޑު އަދި ޖަވާބުދާރީވެވޭ އުސޫލަކުން އެކަން ކުރުމަށް އިސްކަންދޭންވާނެއެވެ. އަދި މިކަން ހާސިލުކުރުމަށްޓަކާ، މޫސުމާ ބެހޭ
ސިޔާސަތުތައް އެކުލަވާލުމުގާ، ރައްޔިތުންގެ ހިޔާލާއި ކަންބޮޑުވުންތަކަށް ރިއާޔަތްކުރުމަށް، މަދަނީ މުޖުތަމައުއާއި އެނޫންވެސް ރައްޔިތުންގެ
މަސްލަހަތައް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކާއެކު ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މަޝްވަރާ ކުރަންވާނެއެވެ. މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ހިންގޭ
މަޝްރޫއު ތަކާ ބެހޭ ފުރިހަމަ މައުލޫމާތު އާއްމުކޮށް ލިބެން ހުންނަންވާނެއެވެ. އަދި މިކަމަށް ލިބޭ ފައިސާ ހަރަދު ކުރާގޮތްތައް ރައްޔިތުންނަށް
އަންގައިދިނުމަށްޓަކާ، މިކަމާ ގުޅޭ މައުލޫމާތުވެސް އާއްމުކޮށް ލިބެން ހުންނަންވާނެއެވެ. މީގެ ސަބަބުން މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން
ކުރެވޭ، އަދި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކާއިމެދު ރައްޔިތުންގެ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުވެ، މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ހަރަދުތައް
ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވާ ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކާމެދު ރައްޔިތުންގެ އިތުބާރު ބޮޑުވެގެންދާނެއެވެ.
މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ހަރަދުތައް ހިންގުމުގައި ހިންގޭ ކޮރަޕްޝަންގެ އަމަލުތައް ތަހުގީގުކޮށް މިފަދަ އަމަލުތައް ކުރިމަގުގައި
ހިނގިޔަ ނުދިނުމަށް ގެންނަންޖެހޭ އިދާރީ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށްޓަކާ، އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ފަދަ ފާރަވެރިވާ އިދާރާތަކަށް، އެފަރާތްތަކުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނީ ބާރުތައް ލިބިދީ މިނިވަންކަމާއި އެކު މަސައްކަތްކުރުމުގެ މަގުފަހިވެފައި އޮތުމަކީ ކޮންމެހެން
6 މޯލްޑިވްސް ޓްރާންސްޕޭރަންސީ 2015(ޖޫން)2-1 ޕޮލިސީސް ޗޭންޖް ކްލައިމެޓް އިންފުލުއެންސިންގް އިން ސޮސައިޓީ ސިވިލް އޮފް ރޯލް ދަ އޮން
ކޮންސަލްޓޭޝަން ސީބީއޯ
7 ބައްލަވާލައްވާ 4 އަދި 2
6 8 ބައްލަވާލައްވާ
9 މޯލްޑިވްސް ޓްރާންސްޕޭރަންސީ 2015، މޯލްޑިވްސް ދަ އިން ގަވަރނަންސް ފައިނޭންސް ކްލައިމެޓް އޮފް ރިވިއު
ދެކޭގޮތުގެ ކަރުދާސް | ދިވެހިރާއްޖޭގައި މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާގުޅިގެން ކުރާ ހަރަދުތައް ހިންގުމުގެ އޮނިގަ ނޑު: އަލިއަޅުވާލަންޖެހޭ މައްސަލަތައް www.transparency.mv

ހަރަދުތައް ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވާ ސަރުކާރުގެ އިދާރާތައް ޖަވާބުދާރީ ކުރުވުމުގައި މިހާރަށްވުރެ ފުޅާކޮށް މަސައްކަތްކުރަންޖެހެއެވެ.
3.2 މަދަނީ މުޖުތަމައި
މޫސުމަށްއަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ލިބޭ ފައިސާ ހަރަދުކުރެވޭ ގޮތާއި އެފައިސާ ދައުރުވާގޮތް ބަލާ މޮނިޓަރކުރުމުގާ މަދަނީ މުޖުތަމައުއިން
އަމިއްލައަށް އިސްނަގާ ބައިވެރިވާންޖެހެއެވެ. މައުލޫމާތު ހޯދުމާއި ލިބިގަތުމާބެހޭ ގާނޫނު މެދުވެރިކޮށް ކަމާ ގުޅޭ އިދާރާތަކުން މައުލޫމާތު ހޯދުމާއި؛
ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކާއި މަޝްވަރާ ކޮށްގެންނާއި؛ އަދި ފައިސާދޭ ފަރާތްތަކުގެ ވެބްސައިޓުތައް މެދުވެރިކޮށް މައުލޫމާތު ހޯދައިގެން މަދަނީ
މުޖުތަމައުއަށް މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ލިބޭ ފައިސާ މުޖުތަމައު އަދި ގައުމީ ފެންވަރުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތާމެދު އެކަމުގައި
ބައިވެރިވާ އިދާރާތައް ޖަވާބުދާރީ ކުރުވުމުގައި އަމަލީ ދައުރެއް އަދާކުރެވިދާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، މުޖުތަމައުގެ ފެންވަރުގައި މޫސުމަށް އަންނަ
ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ހިންގޭ މަޝްރޫތަކުގެ ހުރިހާ މަރުހަލާއެއްގައިވެސް މަދަނީ މުޖުތަމައުއިން ބައިވެރިވެ، ކޮރަޕްޝަންގެ އަމަލުތަކާއި ނަހަމަ
ގޮތުގައި ފައިސާބޭނުންކުރުމުގެ ހާދިސާތައް ވީހާވެސް ކުރީބައިގައި ދެނެގަނެ، އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ފަދަ އިދާރާތަކަށް އެކަންތައް
އަންގަންވާނެއެވެ.
4.3 ފައިސާދޭ ފަރާތްތައް
ދިވެހިރާއްޖެއަށް މޫސުމަށް އަންނަބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ފައިސާ ފޯރުކޮށްދޭ އޭޖެންސީ ތަކާއި ބައިނަލްއަގުވާމީ ޖަމުއިއްޔާތަކުން، އެފައިސާ
ހިންގުމުގެ އޮނިގަ ނޑު އޮތީ އެންމެ އެކަށީގެންވާގޮތަށްތޯ ބަލާ، އަދި ކޮރަޕްޝަން އިން ރައްކާތެރިވުމަށް އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތައް އެޅިފައިވޭތޯ
ބަލަންވާނެއެވެ. މިކަން ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި، ފައިސާ ދޭ ފަރާތްތަކުން ސަރުކާރާއި އެކު ގާތުން މަސައްކަތްކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މަދަނީ
މުޖުތަމައު ބައިވެރިކޮށް އެފަރާތްތަކާ މަޝްވަރާކުރަންވާނެއެވެ. ބައިނަލްއަގުވާމީ ތަޖުރިބާކާރުންނަކީ މަޝްރޫތައް ތަންފީޒުކުރުމުގައި މުހިންމު
ބައެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް ދިގު މުއްދަތުގައި މަޝްރޫއުތައް ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށްޓަކާ ދިވެހި ތަޖުރިބާކާރުން ބިނާކުރުމަކީ
މުހިންމުކަމެކެވެ. މީގެ އިތުރުން، މަޝްރޫއު ތަންފީޒުކުރަނީވެސް ފައިސާދޭ ފަރާތުންނަމަ، އެ މަޝްރޫއު ހިންގެނީ ގައުމީ ފެންވަރުގައި
1
ކަ ނޑައެޅިފައިވާ ތަންފީޒުކުރުމާއި، މޮނިޓަރ ކުރުމާއި ރިޕޯޓުކުރުމުގެ އޮނިގަ ނޑުތެރެއިން ކަން ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތަށް އަމަލު ކުރުމުން
އެއް މަޝްރޫއެއް ތަކުރާރު ވުމުގެ ފުރުސަތު ކުޑަވާނެއެވެ. އަދި މޫސުމަށް އަންނަބަދަލުތަކާގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ ފަރާތެއްގެ މަޝްރޫތައް
ހިންގެނީ އެއް މިންގަނޑެއްގެ ތެރެއިން، ބެސްޓް ޕްރެކްޓިސްތަކާއި އެއްގޮތަށްކަން ކަށަވަރުކުރެވޭނެއެވެ.
5. ނިންމާލުން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިމަގާއި، ދިވެހިން މޫސުމަށްއަންނަ ބަދަލުތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް ކުރާ މަސައްކަތުގެ ކުރިމަގު ބިނާވެފައިވަނީ އެކަމަށް
ބައިނަލްއަގުވާމީ ފަރާތްތަކުން ދޭ ފައިސާގެ އެހީއަށެވެ. އެހެންކަމުން މޫސުމަށްއަންނަ ބަދަލުތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް ކުރާ މަސައްކަތްތަށް
ކާމިޔާބުވާނީ، އެކަމަށް ލިބޭ ފައިސާ ކޮރަޕްޝަންއާއި ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ އަމަލުތަކުން ރައްކާތެރި ވުމަށް އެކަމުގައި ޝާމިލުވާ
ހުރިހާ ފަރާތަކުންވެސް ގުޅިގެން މަސައްކަތްކޮއްގެންނެވެ. މިކަންތައް ހާސިލުކުރުމަށްޓަކާ މޯލްޑިވްސް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ޕޮލިސީ ފްރޭމްވަރކް
ފަދަ އޮނިގަ ނޑުތައް ކަނޑައެޅުމަކީ ރަނގަޅު ފިޔަވަޅުތަކެއް ކަމުގައިވީނަމަވެސް، ހިތާމަޔާއެކު ފާހަގަ ކޮއްލަންޖެހޭ ކަމަކީ 2013 ގައި
ކުރެވުނު ކްލައިމެޓް ފައިނޭންސް ގަވަރނެންސް އެސެސްމެންޓްއަށްފަހު މޫސުމާ ބެހޭ ފަންޑްތައް ހިންގުމުގެ އޮނިގަ ނޑު ހަރުދަނާ ކުރުމުގައި
މާ ބޮޑު ކުރިއެރުންތަކެއް ލިބިފައި ނުވާކަމެވެ. އަދި ބައެއް ދާއިރާތަކުން، ހާމަކަން ބޮޑުވުމާއި ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގައި ކުރިއެރުން ލިބުމުގެ
ބަދަލުގައި ކަންކަންވަނީ ފަހަތަށް ގޮސްފަ އެވެ. މީގެ ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ހަރަދުތައް
ހިންގުމުގެ އޮނިގަނޑަށް ބަދަލުތަކެއް އައުމާއި، ސަރުކާރު ބަދަލުވުމާއިއެކު ސިޔާސީ ބަދަލުތައް އައުން ހިމެނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް
ކުރިމަގުގައި މިކަންތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް ފުރުސަތުތަކެއްވެސް އެބަހުއްޓެވެ. މީގެ އެންމެ ބޮޑު ފުރުސަތެއްކަމަށް ފާހަގަ ކުރެވެނީ، ކަމާގުޅޭ
ފަރާތްތަކާއި އެކު ބޭއްވުނު މަޝްވަރާތަކުގައި، ހުރިހާ ފަރާތަކުންވެސް މޫސުމަށް އަންނަބަދަލުތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް ލިބޭ ފައިސާ ހިންގުމުގެ
އޮނިގަނޑު ރަނގަޅުކޮށް، ފައިސާދޭ ފަރާތްތަކާއި، ސަރުކާރާއި، މަދަނީ މުޖުތަމައު ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭކަމަށް އިއްތިފާގުވެފައިވުމެވެ.
4 ،2 1 އަދި 7 ބައްލަވާލައްވާ
MF Building 7th Floor, 20189 Chaandhanee Magu, Male Maldives www.transparency.mv
t:+960 330 4017 f:+960 300 6062 /TransparencyMV
TransparencyMV @ office@transparencymaldives.org
ދެކޭގޮތުގެ ކަރުދާސް | ދިވެހިރާއްޖޭގައި މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާގުޅިގެން ކުރާ ހަރަދުތައް ހިންގުމުގެ އޮނިގަ ނޑު: އަލިއަޅުވާލަންޖެހޭ މައްސަލަތައް www.transparency.mv